

A Baskír ló

A baskír ló egy ősi észak-eurázsiai fajta, amely az Urál hegység zord, déli területein lakott (mai Oroszország területén) több ezer évig. Hasonlít a kazah, az adajev, a dzsábi és a burját lovakhoz. Természetesen a nyugat-ázsiai sztyepei lovakkal rokonítható de más türk eredetű lovak vérét is tartalmazhatja. Fejlődésük során eléggé figyelemre méltó kisló fajta lett, ami nagy mértékben alkalmazkodott a kíméletlen környezetéhez, és központi része lett a helyi sztyepei népek életében, mint hátasuk, élelem- és ruhaforrásuk.

A baskír lovakra jellemző a zömök, egyenes formát követő fej alakja, ami ennek köszönhetően bizalmat gerjeszt szépségével. A szemük fűrge és figyelmes, dús üstökük és apró, éber fülük van. Rövid és izmos a nyakuk, mély a mellkasuk, a törzsük széles, a válluk enyhén lejtős vagy egyenes, a marjuk széles és lapos. Hátuk hosszú, néha tompa, de egyenes és szíjalt, ami a fajtára jellemző. A far kerek, farkuk alacsonyan tűzött. Lábuk letisztult: erős, csontos és rövid, amin zebroid csíkyomok is előfordulhatnak. Patájuk kifejezetten kemény, patkolást nem igényel. Tehénállású hátsó lábak előfordulhatnak. Bordájuk hosszú és jól kerekített. Télen szőrük megnő, ekkor nagyobb, vastagabb zsírreteget halmoznak fel.

A fajta hihetetlenül szívós, köszönhető a fajtán belül öröklődő tulajdonságoknak és erős csordaszellemüknek, így a ménesek képesek túlélni nagy hóban, illetve hóvihárban akár -30°C és -40°C közötti hideget is, és akár egy méteres hó alatt is képesek megtalálni a táplálékot. Csak akkor kapnak szénát, ha jég miatt nem képesek a táplálékot kiásni - a tél ugyanis Baskíriában kora novembertől késő áprilisig tart. A nyár viszonylag meleg és rövid, amikor is a fű friss és több a csapadék, és sok a vadméh. Saját környezetükben ösztönösen különböztetik meg a számárukra ehető növényeket a mérgezőektől, így ridegtartásban is különösebb gond nélkül tartható lófajta. Ezen tulajdonságai mind rendkívül értékes fajtává teszik.

Ahogy az angol elnevezésük mondja, különleges ismertetőjele a fajta egyes egyedeinek a göndörödő szőre, amiről télen igen könnyen felismerhető. Ezen típusú lovak nyírt, illetve kifésült szőreből készülnek ruházati termékek, amelyek nem okoznak allergiás tüneteket, így azt állati szőrre allergiás emberek is hordhatják, mivel az egyetlen hipoallergén lófajta - illetve a lószőrre allergiás emberek is gond nélkül foglalkozhatnak lovaglással, illetve a lóval. Az úgynevezett "(american) bashkir curly" a baskír fajta egy külön (bejegyzett) fajtataipust alkot, amelyből mintegy 1100 regisztrált baskír kisló van az északnyugati államokban, az Amerikai Egyesült Államok területén.

A fő ágnak két típusa van:

- a kisebb és könnyebb hegyi, ami ideális lovasoknak (véltőleg keresztezve lett a doni, illetve budennovszki lovakkal) és
- a zömökebb sztyepei típus (amely orlov trotter és ardenneki lóval lehetett keresztezve).

Színük általában fakó, pej, sárga, barna, fekete, de előfordul aranyderes és aranyfakó színváltozat is, valamint tarka is. Jellegzetesen dús a sörénye és a farka. Magasságuk átlagosan 132 cm és 152 cm közötti, tehát középmagas. Maximális magassága 165 cm.

Jellemző méretei (cm-ben):

	Marmagasság	Testhossz	Övméret	Szárméret
csödör	143	146	173	19,5
kanca	142	147	170	19,0

Nyugodt természetű, biztos léptű, értelmes és szorgalmas ló. Ösztönei miatt kicsit makacs, ösztönösen kerüli a veszélyt, de nem hajlamos egyből megfutamodni. Hosszabb ideig lovagolva jól kiegészíti lovasát - mindezért kezdőknek is kiválóan alkalmas hobбилó. A baskír ló hat lépésmódot ismer, amire a lovat fejlődése során sosem tanították, így az vélhetően öröklődött fajtán belüli jelleg – lépés, ügetés, tölt, azonos oldalon levő lábakkal való ügetés, kozák ügetés, rövid vágta és galopp.

A baskír ló a baskír nép eredeti lova. Előfordulási helyei a Fekete-, illetve Kaszpi-tengertől a Volga nyugati partjáig, illetve az Urálig tart. A fajta a nyugat-ázsiai sztyepei lótól származik, amiknek a maradványai nagy számban fellelhetők az adott terület ősi temetkezési helyein. A Baskír kisló a sztyepei ló és a Baskíriától északra élő erdei lovak keresztezéséből jöhetett létre, a rideg és kemény kontinentális éghajlathoz igazodva. A ló fejlődésének története tipikusan sztyepei mintát követ.

A történelem folyamán baskírok, orenburgok és kozákok (Első Világháború) egyaránt használták a fajtát harcolóként, ez utóbbiak még az első világháborúban is. Baskír lovas regimentek a Napóleoni háborúk alatt is kivették a részüket a harcokból, és mindenféle típusú terepen átjutottak, megállva katonai helyüket, nagyobb lótársaikkal ellentétben.

1845-től ménesben tenyésztik, felismerve a ló különleges értékeit, főként mezőgazdasági, illetve hátalt állatként használva fel őket. Ma a Baskort Köztársaság fővárosában, Ufában van a legnagyobb telep (Ufimsk Stud No. 119.), ahol a fő „tenyésztési” központja található - a lovakat ugyanis szinte elvadulva tartják nyílt terepen, ahol nyilvántartási számmal vannak ellátva, az alapján azonosítják őket.

A mai Baskíria területét baskírok lakják a Kr. u. VII. sz. óta, ezért a baskír ló egyáltalán nem tekinthető mongol eredetűnek, mint ahogy azt gyakran tévesen feltételezik. Ivadékait egyaránt felhasználták - sztyepei hagyományoknak megfelelően - tejtermelésre, illetve hús előállítására, mint ahogyan igás-, málhás- és hátszlónak egyaránt. Cári Oroszország idején felvett adat, hogy munkára használva a baskír kisló feszített munkatempóban egy szánt (troika) egy nap alatt 100-140 km-en át volt képes húzni a hóban úgy, hogy a lovakat 8 órán keresztül nem etették meg.

Ezen típusú hasznosítása a lónak, mint munkavégző tényező, az orosz motorizálás óta gyakorlatilag elhanyagolható, vagy megszűnt. Az 1950-es évek óta nagy tömegben már csak szinte a nagy mértékű tejtermelés miatt tartják - a kancák fejését ma már ellenőrzik, illetve dokumentálják, így a csikók elegendő tejhez jutnak fejlődésük során, ami a kezdetekkor még nem így volt.

Az erős szelekciónak köszönhetően a tejhozam mintegy 1700 liter körüli egy átlagos, és 2500 liter körüli egy nagyon jól tejelő Baskír kancánál, a körülbelül 8 hónapos laktációs periódus alatt. Ezen tejelési periódus alatt a lovakat kétóránként kell fejni. A kancatejet hazai tejtermékek előállítására használják, aminek viszonylag nagy hányada kerül kumiszkészítésére, amit nagyon egészségesnek tartanak, diétás és gyógyhatást is tulajdonítanak neki.

Ezen feltételezések orvosilag viszont nem igazoltak, bár tény, hogy a baskír ló kancáinak teje viszonylag több zsírt és fehérjét tartalmaz más lovakéhoz képest.

Különböző lótejek összetételének összehasonlító táblázata:

	Baskír	Kazah	Orlov trotter	Thoroughbred (angol telivér)
Fehérjék (%)	2,21	2,08	2,10	1,49
Cukrok (%)	6,55	6,47	7,10	7,00
Zsírok (%)	2,25	2,00	1,60	0,89

Jelenleg a Baskír fajtát Oroszországban (sajnos) fejleszteni próbálják Russian Heavy Draft keresztezésével. Kísérletszerűleg már volt keresztezve kazah és jakut lovakkal, azonban kutatási adatokról nem érhető el több adat.

1993 és 1998 között svédországi tenyésztőknek értékesítettek baskír lovakat, extra tulajdonságaik miatt, hobbi- illetve családi-ló célokra – a jármód, a hidegtűrés és a tartási körülmények figyelembe vételével. Érdekes, hogy az eladott lovakat vadtartásról fogták be az Ural-hegység lábainál.

Így a baskír lovak száma mára már Svédországban meghaladja a 400-at – ez a legnagyobb populáció Oroszországon kívül, ha az észak-amerikai populációt külön bejegyzett altípusnak tekintjük.

Egy 2004-es Norvég import az utolsó nyilvános és ismert adat ezen lovak oroszországból történő értékesítésére, amikor is három kanca és egy csődör vásárlását intézték.

Jelenleg a lovakból nincs szóban forgó külföldre irányuló orosz export, ami betudható az komplikált és drága orosz ügyintézésnek, bár Oroszországon kívüli tartózkodása a baskír kisló számára ebben a pillanatban még jelentéktelen, mint fajtamegőrzés.

Fő felhasználási területei: tejtermelő, húsalapanyag, hátsló, igásló.

Tipikusan minden célra alkalmazható, szívós kisló fajta.

Európa területén elérhető, megvásárolható orosz illetve svéd forrásokból, ez utóbbi ajánlott Európai Unió tagsága miatt, megkönnyítve az ügyintézt.

Ezt a cikket: “ A Baskír ló ”

- fordította és írta: Lévai (Liüntika) Tamás (liuntika@atw.hu).

- átolvasta és a tudományos felügyeletet ellátta: Varga Réka és Németh Zoltán. Köszönöm nektek.

- javította: Varga Réka és Lévai Tamás

A cikk folyamatos javítás és kiegészítés alatt áll.

Ezen cikk hivatalos közléséhez, sokszorosításához, terjesztéséhez, fordításához, forrásként való felhasználáshoz, valamint módosításához a szerzők külön írásos beleegyezése szükséges.

Felhasznált irodalom:

- * The Bashkir Horse* - by Lisa Sterneland - *The Gaited Horse Magazine* - Article (en)
- * The Bashkir Pony * - from *Wikipedia, the free encyclopedia*- Article (en)
- * Baschkire * - aus *Wikipedia, der freien Enzyklopädie* (de)
- * Bashkir Horse * - *MyPet Magazine* – Article (en)
- * The Bashkir * - from *equiworld.net* (en)
- *

Külön köszönet jár még az alábbi segítségnyújtóknak:

- az *OpenOffice.org* és termékeik létrehozóinak, amivel ez a cikk létrejött.
- a *Svéd Baskír Lovas Klubnak*, akikkel pontosíthattam adataimat

Utolsó módosítás: 2009. október. 21.

A munkámat megnehezítette : a német nyelv - a szótárakban még darabokra szétszedve sem létező szóösszetételek és 3. alakokból képzett igenevek; az orosz nyelv; valamint az esti akciófilmek.